

פרי קודש היולאים

לעילוי נשמת מרת גאלדא פרקש ע"ה בת הרה"ח חיים יחזקאל ז"ל, (בת מרת בילא ע"ה בת מרת רבקה ע"ה בת רבינו הגה"ק זצ"ל) נלב"ע י"ח טבת תשס"ח תנצב"ה

פרשת ויחי תשפ"ד

בס"ד, (שנה ב') גליון מס' 93

מתורתו ומורשתו של רבינו הגה"ק הילל זצ"ל אבדק"ק סאסרעגען

פרשת ויחי

חסד של אמת הוא כשהבנים הולכים בדרכי ד'

שִׁים נָא יְדָךְ פַּחַח יְרֵכִי וְעֲשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וְאַמֶּת וְגו'

(בראשית מז, כט)

של אמת, "חסד שעושים עם המתים", שהרי הם כחיים. וכמו אצל רבינו הק', שבמיתתו הכריז ר' חייא שבטלה כהונה (כתובות קג, ב; ועיי"ש בתור"ה אותו היום), שאין לגביו דין טומאת מת, כי הוא נחשב כחי.

ולפי זה אפשר לתרץ את קושיית השל"ה, דמכיון שיעקב אבינו משאיר בן צדיק, הרי הוא כחי, ולא שייך לגביו "ותבואו ותטמאו את ארצו", ושפיר אפשר להביאו לארץ ישראל.

וזה מה שהשיב לו יוסף, "אנכי אעשה כדברך", שאצווה לבניי גם כן, שאחרי חיי ימשיכו לילך בדרך התורה והמצוות. וגם זה ייזקף לזכותך, כי "החוט המשולש לא במהרה ינתק" (קהלת ד, יב), ומי שהוא ובנו ובן בנו הולכים בדרך התורה יזכה להיות תמיד איש חי (ע"ד שאמרו חז"ל בבא מציעא פה, א עיי"ש).

(ח"א קכד)

הקשה השל"ה הק' (פרשת ויחי, תורה אור) בשם הזוהר הק', האין ביקש יעקב אבינו ע"ה להיקבר בארץ ישראל, אם נפטר בחוצה לארץ. ועוד אמרו חז"ל (ירושלמי כלאים פ"ט סוף ה"ד; כתובות פ"ב סוף ה"ג; ועי' כתובות קיא.). כי מי שנפטר בחוץ לארץ ומובא להיקבר בארץ ישראל, עליו נאמר (ירמיה ב, ז) "ונחלתי שמתם לתועבה" בחייכם, "ותבואו ותטמאו את ארצו" במיתתכם. ומתרץ, שבכל מקום שהלך יעקב אבינו גם בחוץ לארץ היה זה אורא דארץ ישראל, וכמו שאמר לו הקב"ה (לעיל מו, ד), "אנכי ארד עמך מצרימה", עכת"ד.

ולוי נראה, כי הנה אמרו חז"ל (בבא בתרא קטז, א), שכל המניח בן צדיק כאילו לא מת, ולכן ביקש יעקב מיוסף, שאף אחר מיתתו יתנהג על פי רצון ד', וזה ייזקף לזכותו שאף אחרי חיי יחשב כחי. וזהו חסד

חשיבות לימוד התורה וקיום המצוות לעילוי נשמת ההורים

(כהפטרה) וַיִּקְרְבוּ יָמַי יְדוּד לְמוֹת וַיֵּצֵאוּ אֶת שְׁלֹמֹה בְּנוֹ לְאֹמֶר. אֲנֹכִי הֵלַךְ בְּדַרְךְךָ כֹּל הָאָרֶץ וְחֻזְקַת וְהַיִּיתָ לְאִישׁ.

וְשִׁמְרַתְךָ אֶת מְשֻׁמְרַת ד' אֶלְקִיךָ וְגו'

(מלכים א' ב, א-ג)

היה צדיק ואינו צריך לתורה ומעשים טובים שלו, אלא תמיד יקיים "לאמר" והיינו שיאמר וישנן לעצמו, שאביו "הלך בדרך כל הארץ", כאיש פשוט, ואינו מן הצדיקים הקרויים חיים שאינם צריכים לו. וממילא, "וחזקת והיית לאיש ושמרת את משמרת ד' אלקיך", אשר זה יעמוד לזכותו ולעילוי נשמתו. (ח"א בהקדמה למהר"ק ומהדר"ב)

יש לדקדק מהו "לאמר", הלא דוד ציוה כן לשלמה בנו, ולמי יאמר זאת. ונראה לפרש, דהנה הצדיקים במיתתם קרויים חיים (ברכות יח, א), אך מי שאינו במדרגה זו, זקוק לזכות התורה והמעשים טובים של יוצאי חלציו, לעילוי נשמתו לאחר חייו. וזהו שאמר דוד המלך ע"ה לבנו שלמה, שלא יתלה ויאמר שאביו

נא להתפלל ולעורר רחמי שמים על אחינו כל בית ישראל הנתונים בערה ובשבי העומדים בין בים ובין ביבשה, המקום ירחם עליהם ויוציאם מערה לרווחה ומאפילה לאורה ומשעבוד לגאולה השתא בעגלא ובזמן קריב

ובכללם ר' אברהם אשר בן רבקה לרפואה שלימה

זכות רבינו הגה"ק ולימוד דברי תורתו תעמוד לכל עאצאיו ולכל ישראל הנמצאים במקום סכנה לשוב במהרה לביתם לחיים טובים ולשלום, אמן.

נא להתפלל לרפואת נכד רבינו הגה"ק זי"ע הרה"ח ר' הילל דוב בן חנה דבורה הי"ו גאנץ בתוך שאר חולי ישראל

"...ואולי אם המצא תמצא איזה דברי אגדה אשר ראוי לאמרם בשבילי, אולי אבנה גם אני בעבורכם..." (שם בהקדמה)

"וזאת באתי לרשום איזה ליקוטים למען ירוץ הקורא, ולאמר בשבילי איזה דבר בכל שבוע..." (קודש היולאים ח"א עמ' ז')

דברי התענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבינו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, מח"ס "דברי התענוגים"
חותנו של רבינו הגה"ק הילל הזקן זצ"ל אב"ד אייבשיץ

א. אבי השביעני לאמר וגו' בארץ כנען שמה תקברני. ויאמר פרעה עלה וקבור את אביך כאשר השביעך.

פירש רש"י, 'כאשר השביעך' - ואם לא בשביל השבועה לא הייתי מניחך. אבל ירא לומר עבור על השבועה, שלא יאמר, אם כן אעבור על השבועה שנשבעתי לך, שלא אגלה על לשון הקודש שאני מכיר, עודף על שבעים לשון, ואתה אינך מכיר בו, כדאיתא במסכת סוטה (דף לו:). ומקשים המפרשים, למה היה ירא פרעה שיוסף יגלה שהוא אינו מכיר בלשה"ק, האם לא היה די לפרעה בידעית ע' לשון כדי למלוך. ותירץ המהר"ל מפראג בספרו גור אריה, אם היה [יוסף] מגלה שהיה יודע בע' ואחד לשון, היה נראה שהוא ראוי למלוך על כל הלשונות, וראוי למלוכה יותר מן פרעה וכו'. והיו מורדים בפרעה וימליכו עליהם מי שהוא יותר ראוי למלוכה, עכ"ל.

והנה כתב הר"ן (נדריים סה.), שהסנהדרין התירו לצדקיהו את שבועתו לנבוכדנצר, משום דלדבר מצוה מתירין וכו', וגם מצות המלך שמצווה עליהם להתירו, מצוה היא ועליהם לקיים, עכ"ל. ואם כן, מדוע לא אמר גם פרעה ליוסף, שיתיר את שבועתו משום ציווי המלך. אבל עפ"י דברי המהר"ל מבואר, שפרעה ויוסף הבינו בינם לבין עצמם, שעפ"י נימוסי מצרים פרעה אינו ראוי למלוכה, כי יוסף בקי יותר ממנו בלשון נוספת. ואם כן אין עליו לקיים את ציווי המלך, והמצוה שעליו לכבד את אביו במותו, ולקיים לו את שבועתו, קודמת. ולכן חשש פרעה שיוסף עלול לגלות למצריים שהוא עדיף על פרעה, כדי שימליכו אותו, ואז יוכל לקיים את שבועת אביו.

ב. ועתה שני בניך הנולדים לך בארץ מצרים וגו'. ואני בבואי מפדן מתה עלי רחל בארץ כנען בדרך וגו'.

פירש רש"י, ואע"פ שאני מטריח עליך להוליכני להיקבר בארץ כנען, ולא כך עשיתי לאמך וכו', וידעתי שיש בלבך עלי תרעומת. אבל דע לך, שעל פי הדיבור קברתיה שם וכו', עכ"ל. ויש להבין, מדוע לא נימק זאת יעקב מיד אחר שאמר ליוסף, 'ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם', אלא רק אחר שאמר לו, 'ועתה שני בניך וגו'.

והנראה לי ליישב על נכון, דאיתא במסכת בבא בתרא (דף קכג.), שהבכורה ניתנה ליוסף, מתוך צניעות שהיתה בה ברחל, שמסרה את הסימנים ללאה.

ולכאורה יש לפקפק ולומר, דרחל לא עשתה טוב במסירת הסימנים. חדא, שהיתה עלולה לגרום מכשול של בני תמורה (נדריים כ:). ועוד, דממה נפשך, אם יעקב ישאנה אחרי לאה, תגרום לו בזה לישא שתי אחיות. ואם לא ישא אותה, נמצא שזילזלה במשכב הצדיק. וכמו שאירע מאוחר יותר, שבגלל חטא כזה לא זכתה להיקבר עמו (רש"י לעיל ל, טו).

אבל בוודאי שאין הדבר כן, וזכות מסירת הסימנים היא העומדת לישראל בגלותם. כדאיתא במדרש (פתיחתא דאיכ"ר כד), שרחל מבקשת רחמים על בניה בזכות שמסרה את הסימנים לאחותה. "מיד נתגלגלו רחמיו של הקב"ה ואמר, בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן וכו', כי יש שכר לפעולתך וגו' ושבנו בגבולם". ומוכח דשפיר עבדה רחל שמסרה את הסימנים, שהרי על זה נאמר 'יש שכר לפעולתך'.

ועל פי כל זה יבואר, שיוסף הבין שרחל נקברה בדרך עפ"י הדיבור, אלא שהיה סבור שהטעם הוא כיון שזלזלה בשכיבת הצדיק, או משום שלא עשתה כדן במסירת הסימנים. אבל כשאמר יעקב ליוסף, 'ועתה שני בניך וגו', ופירש"י, בחשבון שאר בניי הם ליטול חלק בארץ וכו'. 'שכם אחד', היא הבכורה שיטלו בניו שני חלקים, עכ"ל. והבכורה הלוא ניתנה להם בזכות הצניעות של רחל במסירת הסימנים, כדאיתא בגמרא הנ"ל. אם כן, כיון דשפיר עבדה, מעתה הוצרך יעקב לנמק ליוסף, "שעל פי הדיבור קברתיה שם, שתהא לעזרה לבניה כשיגלה אותם נבזוראדן וכו', יצאת רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים וכו', והקב"ה משיבה, 'יש שכר לפעולתך'. דהיינו שכר על מסירת הסימנים, דשפיר עבדה, וכדין ניתנה לה הבכורה, ודוק. וקל להבין, ונכון.

ברכת מזל טוב

לצאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל

הרה"ח ר' **יחיאל מיכל דויטש** הי"ו (חתן הרה"ח ר' ישראל מרדכי ז"ל ותבלחט"א מרת ע. ביקסנשפנר תחי')
לרגל נישואי הנכדה-הבת הכלה תחי' עב"ג החתן **זאב פישמן** הי"ו בן הרה"ח ר' יצחק הי"ו
החתונה תתקיים בעז"ה ביום א' פר' שמות י"ט טבת באולמי ארמונות חן ב"ב

הרה"ח ר' **משה צבי שטיינמץ** הי"ו (בן הרה"ח ר' יהודא ארי' ז"ל ותבלחט"א מרת ר. שטיינמץ תחי')
ולבנו הרה"ח ר' נתן דוד הי"ו לרגל הולדת הנכד-הבן יהודא אריה ני"ו

**יהי רצון שיזכו לרזות מכל יוצ"ח רב תענוג ונחת דקדושה לתפארת אבות, הם וכל משפחתם,
ויתקיים בהם במהרה "בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם", אמן.**

לקבלת הגליון בעז"ה מידי שבוע, וכן לקבלת גליונות קודמים

נא לשלוח בקשה לכתובת: info@Kodesh-Hilulim.com

כמו"כ כל מי שיכול להעשיר ברעיונות ומאמרים וכדו' למטרות הגליון נא לשלוח לכתובת הנ"ל.